

Det Kongelige Kulturdepartement
e-post: postmottak@kud.dep.no

Oslo, mandag 17. juni 2013

Høringsuttalelse NOU 2013:4 Kulturutredningen 2014

De Unges Orkesterforbund (UNOF) viser til Kulturutredningen 2014 og takker for anledningen til å komme med en høringsuttalelse.

UNOF er svært fornøyd med det grundige arbeidet som er nedlagt i utredningen. Vi er spesielt glade for at Kulturutredningen 2014 har viet det frivillige musikklivet god plass, og at utredningen kommer med helt klare forslag rettet mot det frivillige musikklivet.

De Unges Orkesterforbund (UNOF) er en landsomfattende frivillig medlemsorganisasjon for barn og unge som spiller i orkester, som f.eks. strykeorkestre og symfoniorkestre, men også andre typer orkestre som blokkfløyteorkestre, klarinettkor, det vietnamesiske klassiske orkesteret og flere andre blandede orkestergrupperinger.

UNOF og orkesteraktiviteten er i vekst, og har vært i jevn, forsiktig vekst i over 15 år. Det er svært hyggelig at unge musikkinteresserte søker seg til orkesterverdenen, og vi er spesielt stolte over å klare å holde på de eldste ungdommene i alderen 15 - 20 år. De unge medlemmene ytrer seg aktivt gjennom musikkutøvelse hver eneste uke. UNOF har medlemmer fra kulturer og nasjoner fra alle deler av verden. Med den klassiske musikkarven som felles «språk» finner de en naturlig plass i våre musikkaktiviteter.

Generelle merknader

- **De profesjonelle symfoniorkestrene.** Det er gledelig at kulturutredningen vier god plass til de profesjonelle symfoniorkestrene. Vi i UNOF har mye kontakt med den profesjonelle orkesterverdenen, og situasjonen til de profesjonelle har stor betydning for oss.
- **Orkester glemte.** Det er gledelig at kulturutredningen vier god plass til lokale, lagsbaserte kulturutøvere, og påpeker at de er viktige i «den kulturelle grunnmuren». Det er derfor underlig at når man snakker om **orkester**, er det alltid i betydningen voksne profesjonelle. Når man snakker

om lokal aktivitet, er det kor og korps. Ordet **orkester** er glemt når man snakker om frivillig barne- og ungdomskultur, men vi i den unge orkesterverden faktisk er en vesentlig del av orkesterlandskapet i Norge.

- **Kor, korps og orkester.** Vi håper at begrepet «kor, korps og orkester» (KKO) brukes for å omtale lokal, frivillig aktivitet blant barn og unge som jobber i store lag.
- **Helhetlig kulturpolitikk er bra.** UNOF støtter opp om de nasjonale målene for kulturpolitikken i Kulturutredningen 2014. Vi mener det er viktig at det føres en klar og tydelig kulturpolitikk både på statlig og kommunalt nivå, og at denne er forankret i en helhetlig kulturpolitikk basert på deltakelse, demokrati, rettferdighet og mangfold.
- **Ja til lokalt kulturløft.** UNOF er glad for hovedkonklusjonen om at det nå er den kulturelle grunnmuren som skal styrkes. Vi ønsker at det nye «Kulturløftet III» skal bli et løft for det lokale kulturlivet. Vi kjenner oss godt igjen i analysen om at «grunnmuren» har blitt hengende etter i kulturpolitiske prioriteringer og bevilgninger, og dette området er modent for et nytt fokus og prioritering. UNOF og våre medlemsorkestre trenger gode langsiktige ordninger og tilretteleggelser for å drive våre aktiviteter.
- **Godt sentralløst nødvendig.** UNOF har et mangfold av aktiviteter lokalt og regionalt. Forutsetningen for at disse kan finne sted etter intensjonene i kulturmeldingen 2014, er at organisasjonen har et godt sentralløst.

Ny organisering

UNOF støtter tanken om å samle flere ulike aktører i kulturfeltet inn under Kulturdepartementet. Vi tror det vil være formålstjenlig at Kulturdepartementet bygger opp kompetanse slik at vi får en samlet håndtering av de ulike sidene i kulturlivet, enten det er kulturskolene, frivillige, institusjoner, fritidsklubber eller kulturminnevernet. Vi mener at «kulturlivet er sømløst» med gode overganger mellom barn, ungdom, voksne amatører og profesjonelle. En samlet kulturpolitikk for hele feltet vil være en forbedring i tråd med Kulturutredningens intensjoner. Arbeidet med å samle kompetansen i Kulturdepartementet bør sees i sammenheng med forenklingsarbeidet som Kulturdepartementet har startet ovenfor de mange ulike tilskuddsordningene under Kulturdepartementet og andre departementer innenfor barne- og ungdomsfrivilligheten.

Inkludering

Kulturutredningen 2014 påpeker at selv om det er gjort mye for å skape et inkluderende kulturliv gjenstår det mye arbeid på området. UNOFs egne aktiviteter er åpne og inkluderende. Vi mener at det lokale frivillige kulturlivet er en svært god plattform for inkludering. I tråd med hovedkonklusjonen om at man nå skal styrke den kulturelle grunnmuren lokalt, vil dette være en naturlig oppgave for de mange frivillige musikklagene over hele landet.

Kommentarer til konkrete kapitler

Kapittel 6.6 Fra det utvidede kulturbegrepet til yringskultur

De Unges Orkesterforbund (UNOF) støtter forslaget om en avgrensning av kulturområdet. Vi tror på tanken om å koble kultur-begrepet nærmere til kunstproduksjonen i vid forstand, slik det legges opp til i Kulturmeldingen. Hvis man ser dette i sammenheng med behovet for en klar og tydelig kulturpolitikk, mener vi at dette er en riktig avgrensning. Det er også viktig, slik kulturutredningen fremholder på s. 85, andre spalte, at det er behov for en tydelig forskjell mellom «frivillighet» og «kultur». **Ved en bevisstgjøring av de forskjellige begrepenes innhold og anvendelse, vil man komme videre i utviklingen av kulturlivet i Norge.**

Kapittel 13.5 Kvalitet og kunnskap - mer forskning

De Unges Orkesterforbund (UNOF) vil fremheve behovet for mer forskning på musikkområdet, slik Grundt-utvalget har foreslått, og som Kulturutredningen 2014 støtter. UNOF har lenge ønsket mer forskningsbasert kompetanse på kulturområdet, noe vi mener er helt nødvendig for å bringe feltet videre. **UNOF har fått midler til et forprosjekt der vi undersøker andelen av minoritetsspråklige i egen organisasjon. Vi vet at våre aktiviteter har deltakere med bakgrunn i mange forskjellige land og kulturer, og at deres deltakelse bidrar til inkludering for både dem selv og familiene deres. Samtidig vet vi at prisnivået på våre aktiviteter virker ekskluderende på mange. Hvordan disse mekanismene påvirker hverandre, ønsker vi å vite mere om.**

Kapittel 15.4 Styrk fritidsdeltakelsen i kunst- og kulturlivet

De Unges Orkesterforbund (UNOF) er glade for den positive holdningen kulturutredningen viser de frivillige musikkorganisasjonene. Vi jobber metodisk og langsiktig med å løfte kulturlandet, og setter stor pris på at vi blir omtalt som et suksesskriterium for norsk kulturpolitikk.

UNOF jobber metodisk med både lokale orkestre for barn, regionale ungdomsorkestre, nasjonale symfoniorkestre for talentene, samt 15 åpne sommermusikkskoler på alle nivåer rundt om i hele landet hvert år. Vår aktivitet fører til:

- Egenaktivitet for unge musikere, som har en stor verdi i seg selv
- Grunnutdanningen av fremtidige profesjonelle symfoniorkesttermusikere
- Utvikling av fremtidige amatørmusikere som bidrar i lokalsamfunnet
- Dannelse av fremtidig kvalifisert publikum som går aktivt på konserter

Orkesteraktiviteten gir impulser til unge musikere over hele landet, og bindes sammen gjennom musikken ved å danne sosiale nettverk, og vår aktivitet er også en kilde for samarbeid mellom profesjonelle på den ene siden, og barn og unge på den andre siden.

Kommentarer til de prioriterte områdene for frivillige

1. Tillitsbaserte støtteordninger

Vi tror tillitsbaserte støtteordninger er riktig vei å gå for å unngå ytterligere byråkratisering av kulturmidler, og for å sørge for at mer av midlene brukes til kunstproduksjon, og at ikke minst mer av *tiden* blant amatører og frivillige kan gå til kunstproduksjon og opplevelser. Dette punktet hører naturlig sammen med det forenklingsarbeidet Kulturdepartementet har startet for å rydde opp i alle støtteordningene, som i dag gir et uoversiktlig bilde. Det er flere viktige punkter som må på plass for tilskuddsordningene:

- Frivillighetsregisteret må videreutvikles slik at det får den funksjonen det var tiltenkt
- Færre og mer samlende tilskuddsordninger
- Samle tilskuddsordninger i paraplyorganisasjoner, slik som Norsk Musikkråd (Frifond, driftstilskudd organisasjonene, spesifikke tilskudd til kor, korps og orkester m.v.)

Det nystartede arbeidet i Kulturdepartementet med «Veileder for forvaltere av statlige tilskuddsordninger som medlemsbaserte barne- og ungdomsorganisasjoner søker på» er et viktig skritt på veien for å nå et enklere og mer hensiktsmessig tilskudds-system på kulturområdet. UNOF ser hvordan enkle og direkte tilskuddsordninger slik som f.eks. tilskudd til kjøp av musikkinstrumenter for barne- og ungdomsorkestre og skolekorps gir gode direkte resultater i den lokale musikkutøvelsen. Vi er derfor svært takknemlige for at UNOF kom med i denne ordningen. Vi ser frem til mange år med gode instrumenter til unge musikere, et viktig tiltak som inkluderer flere i musikkverden og samtidig er med på å høyne kvaliteten på orkestermusikerne.

På samme måte som Kulturdepartementet har startet et arbeid med å forenkle og rydde i tilskuddssystemene, ser vi at detaljtilskudd fra mottakerens side også kan forenkles. UNOF er en formidler av forskjellige tilskudd direkte til lokal aktivitet, og dette fungerer utmerket. I disse tilfellene er UNOF kun en formidler, og bruker vår kapasitet, kunnskap og nettverk til å nå direkte ut til alle som trenger midlene, og får midlene ut raskt og effektivt uten administrasjonskostnader (fordi vi har et statlig driftstilskudd i ryggen). Vi nevner her:

- Frifond-midlene
- Momskompensasjonsordningen
- Tilskudd til kjøp av musikkinstrumenter
- Fordeling av andre typer støtte (f.eks. fra Oslo kommune til alle orkestrene i Oslo)

Når det gjelder støtte til UNOFs egne, nasjonale tiltak, er det imidlertid en **unødvendig oppsplitting** av støtten, som gjerne kan vurderes som en del av forenklingen under tillitsbaserte støtteordninger. Pr. i dag mottar UNOF følgende (de tre første over Kulturdepartementets budsjett):

- Tilskudd til 15 sommermusikkskoler, via Norsk Kulturråd (tilskudd til nasjonale musikkorg.)
- Tilskudd til Norsk Ungdomssymfoniorkester, via Norsk Kulturråd
- Tilskudd til ulike kulturprosjekter, via kulturmidlene i LNU
- Driftstilskudd via BLDs støtteordning til nasjonale frivillige organisasjoner

2. Dirigentlønnsordning

De Unges Orkesterforbund (UNOF) er svært glad for at det legges opp til en dirigentlønnsordning. Gode musikalske ledere er helt avgjørende for å heve den kunstneriske kvaliteten. Våre frivillige medlemsorkestre har en mye høyere kunstnerisk kvalitet i dag enn tidligere, og dette krever mye av de musikalske lederene. Det bør kommenteres at for å nå dette målet er det viktig at utdanningsinstitusjonene prioriterer utdanningstilbud som er tilpasset dirigentbehovet i det frivillige musikklivet, noe som dessverre i dag kun skjer i svært liten grad.

Utdanningen må utdanne pedagoger og dirigenter med kunnskap om det frivillige musikklivet, som er en stor arbeidsplass.

3. Egnede øvings- og framføringslokaler

De Unges Orkesterforbund (UNOF) støtter forslaget om å sørge for at det frivillige musikklivet har egnede øvings- og framføringslokaler. Lokalene for musikkutfoldelse er «arbeidsplassen» for de frivillige lagene, og således veldig viktig for kvaliteten på det musikalske resultatet, og for trivsel gjennom gode helse- og miljøfaktorer.

Norsk Musikkråds standard for lokaler har vist at det ofte ikke koster så veldig mye å få betydelig bedre lokaler gjennom enkle tiltak. Det bør gjennomføres en kartlegging i alle kommuner for å finne behovet lokalt, og deretter lage en plan for lokalbehovet fremover.

I tillegg foreslår vi at VO-loven endres, slik at det blir gratis å bruke lokalene også i helgene.

Med vennlig hilsen på vegne av landsstyret i

De Unges Orkesterforbund (UNOF)

Carl Ninian Wika (sign.)

Leder

Terje Winther (sign.)

Daglig leder